

Armes amb saldo negatiu

El preu de la pau

Washington ja no és el que era fa uns anys en qüestions d'armament. La recessió i l'absència d'un enemic concret, com abans l'URSS, han deixat atordit el guerrer per antonomàsia: l'Oncle Sam. Europa no sap tampoc ben bé què pot fer amb la costosa màquina de guerra.

Ara que la costosa guerra freda sembla que ha passat definitivament a la història, les reduccions de despeses militars pertot arreu continuen costant un preu social i econòmic massa gran per al conjunt de l'economia mundial. Les despeses de defensa mundials sumen 1,1 bilions de dòlars anuals. Per als més optimistes la xifra total es rebaixarà un 10% abans del 1995. Siga com siga, és segur que tant en la pau com en la guerra, tots estem condemnats a patir-ne les conseqüències. Els civils al costat dels soldats.

UN MILIÓ DE LLOCS DE TREBALL EN VIES DE DESAPARICIÓ

El passat 16 de juny, els Estats Units i Rússia van signar un pacte per arribar a una dràstica reducció de les potents armes nuclears abans del 2003, fins a un terç del poder actual. Naturalment un acord d'aquesta importància tindrà notables repercussions per a la totalitat de països que fa uns anys eren aliats de les dues exsuperpotències. A Europa, la indústria de la defensa proporciona un milió de llocs de treball. L'Institut Internacional d'Investigació per la Pau (GRIP) diu que abans de 1998, més de 400.000 llocs de treball es perdran. A més de 500.000 llocs ja desapareguts des de 1983 fins ara. El GRIP, que té la base a Brussel·les, actualment intenta convèncer la Comissió Europea perquè accepti uns fons d'ajuda financera per a facilitar com més aviat siga possible una reestructuració de la indústria d'armes, semblants als oferts a les indústries del carbó i de l'acer. A més, el Mercat Únic Europeu, a partir del gener, accentuarà la necessitat de reestructuració, atès que la desaparició de les barreres per a la quasi totalitat del comerç dinamitzarà la indústria militar. El GRIP afirma que moltes de les 737 fàbriques d'armament europees no podran sobreviure durant el període de

fora competència que s'anuncia en el futur. Gran Bretanya, França i Alemanya patiran les majors pèrdues: entre elles figuren 37 dels 50 fabricants principals d'Europa.

No obstant això, els ministres de la Comunitat no es mostren interessats a oferir una ajuda a la reconversió del sector cap a una producció civil. Potser, perquè la indústria de defensa té un nivell d'especialització molt elevat i per tant és de difícil reconversió. El seu desplaçament cap a altres sectors d'alta tecnologia es faria amb moltes dificultats.

UN AVIÓ DE LUXE PEL TERRA

Sens dubte, el final de la guerra freda va ser determinant per al començament d'una significativa reducció de les despeses de defensa. Però no en va ser l'únic factor important. La recessió econòmica mundial ha contribuït també a suspendre alguns projectes. Un d'aquests ha estat l'Avió de Combat Europeu (ACE), un projecte al qual es van afegir al principi quatre països: Gran Bretanya, l'estat espanyol, Itàlia i Alemanya. Ara sembla que el primer dels països es quedarà tot sol en l'aventura.

Cada avió costarà al voltant dels 65 milions de dòlars. El projecte total està avaluat en 16 bilions de dòlars, dels quals 8 els ha pagat ja Gran Bretanya. El Regne Unit no és un país ric, però malgrat tot Londres està disposat a continuar amb el projecte. El primer avió podrà volar al final d'enguany.

Amb uns 30.000 llocs de treball dependents de l'ACE, el govern britànic insisteix en la necessitat d'un avió que pugui combatre contra qualsevol altre del seu estil en qualsevol lloc. Una visió estratègica molt onerosa.

Mentrestant, a l'altra vora de l'Atlàntic i en l'any de les eleccions presidencials nord-americanes, Washington pateix mal-

decaps similars als de Londres.

ADÉU A LER ARMES

La seua política de reducció d'armes, iniciada tímidament al començament dels anys setanta, i la lenta recuperació de la recessió econòmica han causat una extraordinària pèrdua de llocs de treball. Aquesta carnisseria en el món laboral continuarà, segons afirmen tots els experts, amb la previsió d'1,2 milions de llocs de treball pendents d'un fil entre 1992 i 1994.

Alguns especialistes profetitzen que

l'economia dels Estats Units no tindrà cap problema per a adaptar-se als canvis en l'estructura de la indústria de la defensa. Altres, per contra, no hi estan d'acord, i adverteixen que l'estat de l'economia nord-americana no és igual que fa 20 o 30 anys. El dràstic retall dels pressupostos de defensa dels EUA després de les guerres de Corea i del Vietnam, va trobar una eixida en sectors molt sòlids de l'economia: els productes de consum i la inversió fixa. Avui la tendència de la situació ha canviat radicalment de direcció. Des del 1989, aquests dos sectors han seguit un declivi a una velocitat dues vegades més

gran que la de la caiguda del sector armamentístic. Sense poder compensar les pèrdues de la indústria de defensa en altres àrees de l'economia, la recuperació econòmica nord-americana es fa esperar.

ARMA LETAL

Ni el final de la *guerra freda*, ni la desaparició del bloc de països socialistes, liderat per l'ex-URSS, no han pogut evitar que el negoci de les armes a escala mundial vaja endavant amb grans beneficis. Noves armes ixen cada dia dels laboratoris de les fàbriques, milers són en fase d'estudi o en llista d'espera per a ser fabricades d'un moment a l'altre.

Però el que més preocupa és que cada vegada hi ha més clients disposats a comprar-les. Durant la *guerra freda* era ben clar que hi havia dos equips, dos bàndols i la resta s'alineava darrere de l'un o de l'altre. Els poders militars es concentraven a Washington o a Moscou. Cap dels líders de cada bàndol no volia lluitar. Encara que no els van faltar ocasions per a tallar la respiració al món. Actualment, la línia divisòria no és tan clara.

Si es mira la situació des de l'Orient, les incògnites sobre el futur són bastant nombroses. Mentre la dinàmica general dels països industrialitzats és retallar els pressupostos de defensa, els estats de l'Extrem Orient emmagatzemen reserves d'armes. Des de Singapur fins a la gran Xina, tots compren models d'avions, submarins o armes d'artilleria sofisticada. Els proveïdors són els EUA i Europa.

Taiwan ha protagonitzat un dels últims grans acords. El govern de la Xina nacionalista ha comprat avions de combat F-16 nord-americans per un valor de 6 bilions de dòlars. Pequín, és clar, n'ha protestat i ha arribat fins i tot a qualificar les autoritats nord-americanes de "govern hipòcrita" perquè manté dues cares en la seua política de venda d'armes. Oficialment, Washington assegura que fa esforços de tot tipus per evitar l'exportació d'armes a qualsevol regió del món. Però, d'altra banda, amb l'objectiu clarament electoral, diu *soto voce* que el comerç d'armes preserva llocs de treball.

Els observadors asseguren que les vendes a l'àrea asiàtica continuaran i s'incrementaran al mateix ritme que el creixement econòmic d'aquests països. La majoria dels pressupostos militars de la zona augmenten les despeses en armes el 5% i fins i tot el 10% per damunt del nivell de la inflació.

Júlia Underdown

